

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Utländska lärare i en ny läraridentitet

En kvalitativ studie om professionella och kulturella utmaningar och
möjligheter i ett nytt skolsystem

Cheyrine Abazeed

Reham Alkatmah

Examensarbete 15hp

Inom VAL

Läraryrket

Vårterminen 2023

Handledare:

Johan Bäcklund

Examinator:

Peter Karlsson

SAMMANFATTNING

Cheyrine Abazeed och Reham Alkatmah

Utländska lärare i en ny läraridentitet: En kvalitativ studie om professionella och kulturella utmaningar och möjligheter i ett nytt skolsystem

Antal sidor: 40

Syftet med studien är att undersöka utländska lärares upplevelse av professionella och kulturella utmaningar och möjligheter de möter som lärare i Sverige. För att besvara studiens syfte formulerades följande frågeställningar:

- Vilka professionella utmaningar och möjligheter möter utländska lärare i den svenska skolan?
- Vilka kulturella utmaningar och möjligheter möter utländska lärare i den svenska skolan?

En kvalitativ forskningsmetod följdes där sju semistrukturerade intervjuer genomfördes med verksamma legitimerade lärare som valdes genom kriteriebaserat urval. Studien indikerar att de största professionella utmaningarna för lärare är språkbarriärer, svårigheter att tolka styrdokument, hantering av digitala verktyg och diskriminering. För att tackla dessa utmaningar och åstadkomma en förändring krävs det mer ansträngning från lärarna. Att ha stöd från kollegor och delta i kollegialt lärande kan också hjälpa lärare att utveckla en bättre förståelse för det svenska skolsystemet. När det gäller de kulturella utmaningarna visar studien att lärarna behövde skapa en ny läraridentitet samt andra typer av relationer till elever än vad de brukade ha i hemlandet. Skapandet av sociala relationer utgör också en utmaning för lärarna i den svenska skolan. Trots detta, så påverkar det, att jobba som lärare i Sverige, lärarnas tänkesätt positivt och det skapar en ny förståelse av utbildning och lärande. Studiens resultat stämmer väl överens med andra forskningsarbete och verk inom samma område.

Sökord: lärarens kulturella bakgrund, professionalitet, utländska lärare, verksamhetsteori.

Postadress
Hogskolan för lärande
och kommunikation (HLK)
Box 1026
5511 Jönköping

Gatuadress
Gjuterigatan 5

telefon
036-101000

fax
036-162585

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Bakgrund	4
2.1 Begrepp	4
2.2 Tidigare forskning	4
2.2.1 Rekrytering och integration av utländska lärare	5
2.2.2 Språk och kultur.....	8
2.3 Teori	9
3. Syfte och frågeställningar	11
4. Metod	12
4.1 Metodval	12
4.2 Urval	12
4.3 Genomförande	14
4.4 Databearbetning	14
4.5 Forskningsetiska aspekter	16
4.6 Reliabilitet och validitet	16
5. Resultat	18
5.1 Professionella utmaningar och möjligheter	18
5.1.1 Språk.....	18
5.1.2 Styrdokumentens påverkan.....	20
5.1.3 Betygsättning	21
5.1.4 Digital kompetens.....	22
5.1.5 Diskriminering.....	23
5.1.6 Ansträngning och prestation.....	24
5.1.7 Kollegialt lärande.....	24
5.2 Kulturella utmaningar och möjligheter	26
5.2.1 Auktoritet.....	26
5.2.2 Skapande av nya sociala relationer.....	28
5.2.3 Tankesätt.....	28
6. Diskussion	30
6.1 Metoddiskussion	30
6.2 Resultatdiskussion	31
6.2.1 Professionella utmaningar och möjligheter	31
6.2.2 Kulturella utmaningar och möjligheter.....	33
6.3 Slutsats och vidare forskning	35
7. Referenser	36
Bilaga 1	
Bilaga 2	

1. Inledning

Att flytta till ett annat land kan vara en utmanande men också berikande upplevelse. Utmaningar kan vara språkliga, ekonomiska, sociala, kulturella, eller professionella. Förändring och svårigheter skapar nya möjligheter men kräver också nya tankesätt för att hantera alla utmaningar som förändring medför.

Vi är två utländska lärare som har varit i Sverige i 8 år. Båda har utbildat sig till lärare utomlands. Trots att vi är lärare i vårt hemland, behöver vi komplettera med lärarutbildning för att kunna undervisa i Sverige. Vår resa för att bli legitimerade lärare var fylld av svårigheter som handlade om språkkunskaper, sociala relationer, kulturella skillnader och professionella beteenden. Det tog lång tid och hårt arbete samt stöd på jobbet för att klara oss. På grund av detta har vi valt att undersöka en grupp lärare som har tvingats göra förändringar sedan de invandrade till Sverige, där de har stött på ett nytt språk, en ny kultur och har fått börja om i sin yrkeskarriär.

Att anställa lärare med en utländsk examen är inget nytt i Sverige men innan de anställs utreder och validerar myndigheterna lärarnas utländska utbildningar. Enligt Stockholms universitet deltog mer än 4300 lärare med utländsk utbildning på de kompletterande lärarprogrammen i hela landet mellan 2008–2018 (Stockholm Universitet, 2017). Syftet med dessa program är att utveckla kunskaper och förmågor att undervisa i svenska skolor, samt att ge lärarna möjlighet att uppfylla kraven för att få lärarlegitimation från Skolverket.

Validering av kvalifikationer och utbildning är en viktig process som säkerställer att individens färdigheter och kunskaper tas till vara på och används till sin fulla potential. Detta är särskilt viktigt för invandrade lärare som vill undervisa i ett nytt skolsystem. Trots att dessa lärare kan ha hög utbildning och många års erfarenhet av undervisning, kan språk- och kulturbarriärer hindra dem från att ta fullt ansvar i en ny undervisningsmiljö.

Denna studie ämnar undersöka hur sju utländska lärare upplever kulturella och professionella utmaningar samt möjligheter som de möter i Sverige. Dessa lärare undervisar i svenska skolor i olika ämnen. Studiens intresse ligger i att få insikt om hur utländska lärare upplever sin yrkesroll och hur de anpassar sig till den svenska skolkulturen med dess utmaningar.

2. Bakgrund

I detta kapitel definieras begrepp, sedan följer tidigare forskning och avslutningsvis anknytning till teorier.

2.1 Begrepp

Legitimerad lärare: Enligt Skolverkets hemsida måste lärare som vill ha legitimation ha en lärarexamen medan förskollärare ska ha en förskollärarexamen, eller motsvarande äldre examen (Skolverket, 2023). Riksdagen beslutade 2011 om ett legitimationssystem för lärare och förskollärare. För att kunna anställas inom skolan utan tidsbegränsning och för att undervisa krävs det att lärare har en lärarlegitimation. Enligt skollagen SFS (2011:326) är det endast legitimerade lärare eller förskollärare som får sätta betyg.

Utländsk lärare: En utländsk lärare är en person som har utbildning som lärare från ett annat land än där hen söker anställning eller bedriver undervisning. Termen används oftast för att beskriva en lärare som har flyttat till ett annat land och söker arbete. I den internationella litteraturen används ofta olika ord som *migrant teachers*, *teachers with foreign degrees*, *overseas-trained teachers* för att beskriva lärare med utländsk bakgrund. I svensk forskning kan de benämnas *invandrade lärare*, *lärare med utländsk examen*. I denna undersökning används uttrycket *utländsk lärare* eftersom det är den term som används av riksdagen i bestämmelserna om yrkeskvalifikationer för lärare. Dessa bestämmelser inkluderar krav på kunskaper i svenska och erkännande av yrkeskvalifikationer (SFS 2011:326).

2.2 Tidigare forskning

Forskning om utländska lärare kan variera beroende på syftet med studien och forskningsfrågan. Ett av de områden som kan studeras är rekrytering och integration av utländska lärare. Detta område fokuserar på hur utbildningssystemet inkluderar utländska lärare i skolorna och innefattar studier av hinder och utmaningar som kan uppstå under rekryterings- och integrationsprocessen. I detta avsnitt presenteras forskning som rör rekrytering och integration av utländska lärare, samt kulturella och språkliga utmaningar som dessa lärare kan möta i sitt arbete.

2.2.1 Rekrytering och integration av utländska lärare

Cruickshank (2004) ifrågasätter programmen som krävs för lärare med utländsk utbildning att komplettera sin utbildning i Australien. Han hävdar att dessa program inte möter den ökande mångfalden inom utbildningssystemet. Däremot betonar Cruickshank (2004) vikten och behovet av utbildningar för utländska lärare som bidrar till kunskap och förståelse av samhället och läroplanen. 110 lärare som tillhör 27 olika kulturella bakgrunder intervjuas av Cruickshank där majoriteten är vietnamesisk-, kinesisk-, och arabisktalande. Cruickshank (2004) noterar att respondenterna i studien har bott i Australien mellan 3 och 31 år. Av dessa är 32 % arbetslösa, medan 27 % arbetar deltid, men inte i läraryrket. En tredjedel av respondenterna arbetar inom skolmiljön, antingen som lärarassistenter, barnomsorgspersonal eller skolvoltärer.

Cruickshank (2004) konstaterar att alla deltagande lärare uppvisar olika utmaningar i sin väg av lärarstudier. Dessa utmaningar kan sammanfattas i flera huvudpunkter men i fokus är här till exempel behovet av mer kunskap om läroplanen och skolsystemet i form av klassrumsobservationer. Enligt Cruickshanks studie behöver lärare med utländsk examen kompletterande kurser som inkluderar instruktioner och innehåll som hjälper dem att hålla sig uppdaterade med de senaste ändringarna i läroplanen och undervisningsmetoderna. Det är viktigt att lärarna är väl förberedda och kan anpassa sig till klassrumskontexten som ofta är mångkulturell och heterogen, förklarar Cruickshank. Detta inkluderar elever med olika kulturell bakgrund, språkliga färdigheter och kunskapsnivåer.

Enligt Cruickshank (2004) uttryckte lärarna ett sätt att förbättra kompletteringsprogrammen för lärare med utländsk examen kan vara att inkludera mer praktisk och pedagogisk träning. Detta skulle hjälpa de att utveckla sin undervisningsteknik och stärka deras förmåga att anpassa sig till den mångkulturella och heterogena klassrumskontexten (Cruickshank, 2004). Dessutom kan det vara värdefullt enligt Cruickshank (2004) att inkludera utbildning om kulturella skillnader och hur man kan hantera kulturella skillnader i klassrummet. En annan viktig aspekt i Cruickshanks studie är att dessa utbildningsprogram bör vara tillgängliga och anpassade efter lärarnas individuella behov och kunskapsnivåer. Detta skulle hjälpa till att säkerställa att lärarna får den bästa möjliga utbildningen och att de kan utveckla sin undervisningsförmåga på ett effektivt sätt (Cruickshank, 2004).

Schmidt (2010) presenterar ytterligare perspektiv på vad utmaningarna för lärare med utländsk examen kan vara. Schmidt (2010) undersöker den systematiska diskrimineringen i institutionella kontext som utövas av pedagogiska intressenter och arbetsgivare som ett hinder

för utländska lärare i Kanada där 43 utländska lärare intervjuas i fokusgrupper i en studie. Dessa lärare uttrycker upplevelser av rasism på grund av deras kläder, dialekt och lön (Schmidt, 2010). Schmidt (2010) noterar att integrering av utländska lärare kan fungera bättre om staten arbetar på en organisationsnivå för att minimera diskrimineringshandlingen helst på en institutionell nivå.

Schmidt (2010) menar att diskriminering mot utländska lärare innebär en huvudutmaning för dessa utländska lärare att integreras i samhället och få jobb. Utländska lärare enligt Schmidt har ingen möjlighet att fortsätta kompletterande utbildningar eftersom dessa kurser är dominerade av institutionella skolor som vill inte ta emot utländska lärare (Schmidt, 2010). Chansen att få ett jobb, även som en utbildad utländsk lärare, påverkas mycket av en dominant grupp (i detta fall, vita, av medelklass, födda i Kanada) som styr över vilka som skolorna anställer. Schmidt (2010) formulerar ett förslag om vilken roll staten bör ha i implementering av anti-diskriminering arbete på en stor nivå.

Economou och Hajer (2019) undersöker lärare från Syrien, Irak och Dubai (majoriteten är från Syrien) som deltog i en 26 veckors kurs som introducerar dem till det svenska skolsystemet och hjälper dem förbättra sina språkkunskaper. Studien av Economou och Hajer (2019) presenterar olika utmaningar när det gäller den nya lärarrollen i det svenska skolsystemet i jämförelse med lärarnas tidigare erfarenheter av undervisning från hemlandet. Studien avslöjar också vanliga problem som rör dessa lärare i det svenska skolsystemet. Economou och Hajer (2019) konstaterar att det är en utmaning att möta en annan roll när det gäller relationen mellan lärare och elever, och mellan lärarna själva. Tendensen hos lokala lärargrupper att devalvera utländska lärares kvalifikationer och kompetens nämns i studien där diskriminering i form av *de-vi* (kategorisering och utanförskap på grund av accent, annan pedagogik eller kultur hos denna lärargrupp) uppenbaras av Economou och Hajers studie (2019).

Vidare undersöker Bigestans (2015) de utmaningar och möjligheter som nyanställda utländska lärare möter när de integrerar sig i svenska skolor. Enligt Bigestans (2015) är en av de viktigaste utmaningarna att utländska lärare kämpar för att bli accepterade som fullvärdiga medlemmar i lärargemenskapen, vilket innebär att de förhandlar om sin identitet, kompetens och ställning. Det finns också, enligt Bigestans (2015), möjligheter för utländska lärare att visa upp sin kompetens och sina färdigheter i det svenska utbildningssystemet. Genom att ta vara på sina individuella förutsättningar och positionera sig som kompetenta yrkesutövare kan de bidra till skolornas utveckling och samtidigt stärka sin egen roll i lärargemenskapen. Vidare poängterar

Bigestans (2015) att skolorna har ett stort ansvar att stödja nyanställda utländska lärare i deras integration och förståelse av det svenska utbildningssystemet vilket innebär att skolorna bör undvika att skylla på lärarna för att de inte lyckas integreras, särskilt på grund av bristande språkkunskaper. Istället bör skolorna erbjuda stöd och resurser för att hjälpa lärarna att känna sig mer välkomna och integrerade i lärargemenskapen.

Bengtsson och Mickwitz (2020) presenterar svårigheter som nyanlända lärare möter i deras resa att fortsätta med läraryrket i Sverige. Undersökningen av Bengtsson och Mickwitz (2020) består av observationer och fokusgrupp intervjuer med 56 nyanlända blivande lärare och analysen visar att lärarnas tidigare utbildning och erfarenhet inte uppfyller kraven för Skolverkets lärarlegitimation. Utmaningar som identifieras i undersökningen enligt Bengtsson och Mickwitz (2020) är språk, förståelse av elevcentrerad läroplan samt kommunikationsförmågor som är avgörande för en lärarroll. Bengtsson och Mickwitz (2020) argumenterar att lärare behöver tid att integrera sig i skolsystem även om de har språk eller om de fick legitimation från Skolverket efter utbildningen. Bengtsson och Mickwitz (2020) framhåller att det är av avgörande betydelse för utländska lärare att skapa nya läraridentiteter som är anpassade till skolkulturen i Sverige. Detta innebär att de behöver förstå och anamma värdegrunden och demokratin i det svenska samhället, vilket kan skilja sig från deras hemland. Genom att anpassa sin läraridentitet till den svenska kontexten kan utländska lärare öka sin potential att bli framgångsrika och integreras i den svenska skolan (Bengtsson och Mickwitz, 2020).

Ennerberg och Economou (2020) undersöker utländska lärares nya utbildningar och upplevelser för att bli legitimerad lärare i Sverige. Undersökningen syftar på att förklara hur de nya lärarna skapar sina svenska lärares identiteter. Studien genomfördes i två år och 78 arabisktalande lärare från Syrien deltog i studien där det presenteras hur de olika lärarna använder olika strategier att skapa en professionell status genom en process som kallas *kollektivt identitetsarbete* (Ennerberg & Economou, 2020). Studien har visat att lärarna har olika tolkningar av hur skolsystemet fungerar i Sverige, vilket kan betraktas som hantering av arbetsidentiteten. Utöver detta responderar skiljer sig i utbildning och utvecklingsprocess men alla vill byta status av arbetslösa inflyttningar till anställda och integrerade i samhälle, därför tycker de att ha tillgång till rätt utbildning är avgörande för att få jobba i Sverige (Ennerberg & Economou, 2020). Respondenterna introducerar deras syn på olika värdegrunder som finns i svenska skolor, till exempel demokrati, frihet och jämställdhet. Enligt de 78 lärare som deltog i studien är det svårt att främja värdegrund till elever eftersom de lärarna själva inte har upplevt jämställdhet eller demokrati i sitt ursprungsland (Ennerberg & Economou, 2020). Socialisering

till den svenska kulturen är en av de största utmaningarna för de lärare som deltog i den här studien (Ennerberg & Economou, 2020).

2.2.2 Språk och kultur

Språkfrågor där lärare med lägre skriftliga kunskaper får det svårt att uppfylla bedömningskrav därför en grundkurs i akademiskt skrivande och studiefärdigheter föreslogs av respondenterna i Cruickshanks studie (2004). Men språkbarriärer kvarstår, påstår Bengtsson och Mickwitz (2020), även efter att invandrarlärare har klarat språkkunskapstester. Bengtsson och Mickwitz studie uppmärksammar sambandet mellan språk och förståelse för den lokala skolkulturen. Till exempel bidrog brist på vardagligt språk till en upplevelse av marginalisering i sitt dagliga arbete på skolan enligt Bengtsson och Mickwitz (2020). De visar att språkliga hinder kan exempelvis innebära svårigheter att förstå och uttrycka sig i komplexa diskussioner eller att uttrycka sina åsikter och idéer på ett korrekt och tydligt sätt.

Elbaz-Luwisch (2004) undersöker utländska lärares utmaningar för att vara en del av Israels samhälle. Hon presenterar berättelser om utländska lärare som åtagit sig att undervisa i en annan kultur än den där de själva utbildades i. Dessa lärare som har gjort en övergång från en kulturell miljö till en annan har sannolikt enligt Elbaz-Luwisch (2004) utvecklat en medvetenhet om undervisning i den nya kulturen som andra lärare kanske inte har. Elbaz-Luwisch (2004) belyser de olika förändringarna de har gjort för att skapa en ny läraridentitet i en ny plats. Sju utländska kvinnliga lärare som flyttade till Israel från Europa, USA, och Sydamerika intervjuas av Elbaz-Luwisch (2004) där svårigheter att befinna sig i sin nya lärarroll som en migrantlärare är frågan som uppstår i studien. Alla lärarna i Elbaz-Luwishs studie (2004) uppvisar olika sätt att behandla den nya kulturen och undervisningsmiljön. Svårigheterna i den nya lärarrollen som tas upp i deras berättelser har flera viktiga drag; de relaterar till arbete, till relationer i den nya platsen och till historia och makt. När det gäller relationen till arbete verkar lärarna förstå att de inte bara skulle behöva arbeta hårt utan till och med behöva visa en speciell ansträngning och hängivenhet för sina klasser för att skapa sin lärarroll i sina skolor (Elbaz-Luwish, 2004). Lärarna i studien uttrycker att om de ger mycket av sig själva så kommer det att finnas mening för dem i ansträngningen enligt Elbaz-Luwish (2004). En annan viktig faktor för att utveckla nya identiteter som passar arbetsplatsen var samspelet med andra människor (Elbaz-Luwish, 2004). Studien visar att relationer främjar utländska lärares potential att anpassa sig och skapa en ny identitet för sig själva i det nya samhället. Det ser ut enligt Elbaz-Luwisch (2004) att

lärarna lyckas skapa meningsfulla redogörelser för sig själva som lärare i sina nya miljöer genom att insistera på att göra skillnad.

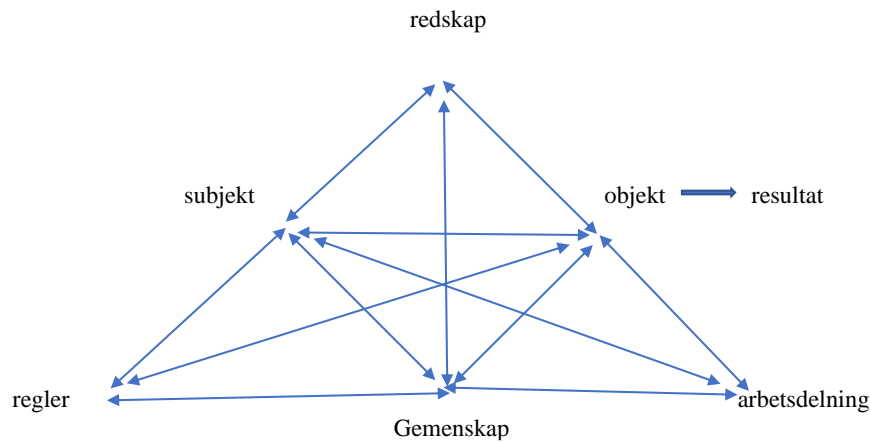
2.3 Teori

I studien används verksamhetsteorin för att förstå och analysera de komplexa interaktionerna mellan olika aspekter av lärarnas yrkesliv och deras professionella utveckling. Enligt denna teori sker nya utvecklingsmöjligheter på arbetet i relation till sitt historiskt kulturella sammanhang, och att enskilda individer både påverkas av samhället och har möjlighet att förändra samhället (Engeström, 1999).

Engeström (1999) presenterar i sin teori att samspelet med andra människor på jobbet främjar arbetarnas förmågor att förstå arbetsprocessen och förbättra den. Han menar att individen strävar efter att skaffa nya kunskapsinstrument och uppnå en kompetent prestation och resultat. Enligt Engeström (1999) behöver arbetare utbilda sig i arbetet via vad som kallas ”utbildningsinterventioner”, där de kan utveckla sina kunskaper. Engeströms arbete om verksamhetsteorin är baserat på den kulturhistoriska psykologins verksamhetsteori (Engeström, 1999). I sin teori betonar Engeström vikten av att förstå människans ursprung för att kunna förstå hur individen fungerar.

Enligt Serder och Jober (2021) är verksamhetsteorin viktigt för att förstå de redskap som används i en verksamhet. I lärarprofessionen kan dessa verktyg vara allt från tekniska redskap som datorer och interaktiva tavlor till pedagogiska metoder och strategier. Det kan även vara traditioner eller språk som påverkar möjligheter inom verksamheten. Genom att förstå de redskap som används, relationen mellan individ och verksamhet och de olika nivåerna av verksamhet kan man identifiera vilka resurser som krävs för att en lärare ska kunna utföra sitt arbete på ett effektivt sätt och påverka elevernas lärande och utveckling positivt (Serder & Jober, 2021).

Enligt Serder och Jober (2021) är Engeströms modell för verksamhetssystem en välkänd del av teorin och fokuserar på interaktionen och relationerna mellan olika dimensioner i en verksamhet. Figur 1 illustreras de grundläggande begreppen inom Engeströms verksamhetsteorin, vilka representeras av redskap, subjekt, regler, praktikgemenskap, arbetsdelning och objekt (Serder & Jober, 2021).

Figur 1: Modell över Engeströms verksamhetssystem enligt Serder & Jober (2021)

Modellen består av sex dimensioner - subjekt, redskap, objekt, regler, gemenskap och arbetsdelning - som alla analyseras samtidigt (Serder & Jober, 2021). Denna modell har fått mycket uppmärksamhet för att den ger en helhetsbild av en verksamhet och hur alla dess olika delar samverkar för att uppnå gemensamma mål (Serder & Jober, 2021).

Dessa dimensioner kommer att användas i studien för att analysera respondenternas svar där till exempel regler i Engeströms triangel kan kopplas till respondenternas beskrivningar om skrivna och oskrivna regler i skolans värld. Genom att kategorisera lärares förutsättningar inom verksamhetssystemet blir det möjligt att enklare analysera de utmaningar som lärarna står inför och deras inbördes relationer. När lärarna diskuterar utmaningar i samspelet med elever eller kollegor, kan detta relateras till begreppet praktikgemenskap. Om lärarna pratar om sina egna undervisningskunskaper eller pedagogiska förmågor kan dessa betraktas som redskap. Om utmaningarna som lärarna nämner rör läroplanen eller arbetsvillkoren, kan detta relateras till regler som påverkar alla andra dimensioner. Verksamhetsteori underlättar förståelsen av respondenternas upplevelse av olika faktorerna som påverkar deras skapande av den nya läraridentiteten.

Arbetsmiljön är inte bara den fysiska miljön, utan också relationerna, innehållet och verksamheten där utveckling sker. Det vill säga att lärarnas arbete är beroende av olika omständigheter och bidrag från andra i verksamheten på olika nivåer. Dessutom är det viktigt att andra använder resurserna på ett effektivt och rättssäkert sätt för att främja en gynnsam arbetsmiljö för lärarna (Engeström, 1999). Spänningar och motsättningar ses inom verksamhetsteorin som källor till potentiell förändring och utveckling av verksamheten. (Engeström, 1987; Roth & Lee, 2007)

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka utländska lärares upplevelse av professionella och kulturella utmaningar och möjligheter de möter som lärare i Sverige. För att besvara studiens syfte formulerades följande frågeställningar:

- Vilka professionella utmaningar och möjligheter möter utländska lärare i den svenska skolan?
- Vilka kulturella utmaningar och möjligheter möter utländska lärare i den svenska skolan?

4. Metod

I detta kapitel presenteras metodvalet, urvalet, genomförandet, databearbetningen och till slut presenteras de etiska principerna i forskningen samt studiens reliabilitet och validitet.

4.1 Metodval

Studien använder en kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer för att besvara frågeställningarna (Backman, 2016). Enligt Backman (2016) är intervjuer ett lämpligt verktyg för att erhålla en helhetsförståelse av personliga berättelser och erfarenheter samt hur de bidrar till att konstruera individen. Genom att använda en semistrukturerad intervju för datainsamling, bidrar respondenternas subjektiva historia till en djupare förståelse för deras upplevelser och perspektiv, som är de kulturella och professionella möjligheterna och utmaningarna som dessa utländska lärare möter (Dimenäs, 2017).

Backman (2016) påpekar att intervjuer handlar om att ta reda på respondenternas sociala och kulturella perspektiv på verkligheten så att de kan uttrycka sig fritt. Genom att använda öppna frågor (Bryman, 2012), ger intervjuaren möjlighet att ställa mer uppföljningsfrågor till respondenterna där de kan berätta om sina upplevelser, tankar, historier, relationer och känslor. Detta ger en mer nyanserad och detaljerad bild av respondenternas perspektiv och erfarenheter.

4.2 Urval

Intervjuer genomfördes med sju utländska lärare som valdes ut genom kriteriebaserat urval (Bryman, 2016). Kriteriebaserat urval innebär att respondenterna väljs ut baserat på vissa specifika kriterier, som är relevanta för studiens syfte och forskningsfrågor. En fördel med kriteriebaserat urval är att det kan öka studiens validitet och generaliserbarhet, då deltagarna väljs ut utifrån specifika egenskaper som är relevanta för studien (Bryman, 2016). Gemensamma krav för dessa respondenter är att samtliga lärare arbetar som legitimerade lärare i skolor med minst två års erfarenhet i läraryrke i Sverige. Ett annat viktigt kriterium är att respondenten ska ha varit lärare i sitt hemland. Vissa lärare har en utländsk utbildning som behöver kompletteras i Sverige för att få lärarlegitimation men det finns en del lärare som har ansökt om legitimation och fått det direkt efter avslutade språkkurser.

Dimenäs (2020) förklarar varför forskaren bör välja personer som kan ha olika tankar kring fenomen som kommer undersökas där syftet med kvalitativa studier inte är att undersöka hur många personer tänker likadant utan att få kunskaper om vilka olikheter som kan urskiljas i

respondenternas tankar. Därför kan variationen av utländska lärare som kommer från olika kulturella bakgrunder uppfylla detta krav. Kihlström (2007) beskriver vikten av ett medvetet urval när det gäller kvalitativa intervjuer där personer med personliga erfarenheter inom undersökningens ämne är avgörande för studiens tillförlitlighet. Därför anses lärare med tidigare lärarutbildning från sina hemländer som valde att fortsätta inom läraryrket i Sverige vara en lämplig undersökningsgrupp.

Respondenterna har olika kulturella bakgrunder och arbetar inom läraryrket i Sverige. De kommer från Syrien, Tyskland, Spanien och USA. I studiens resultat benämns lärarna som E1, E2 - från Europa (Spanien, Tyskland), A1, A2 - från USA (Amerikanska) samt S1, S2, S3 - från Syrien. Tabell 1 ger bakgrundinformation om respondenterna.

Tabell 1: Presentation av respondenterna

Respondent	Land	Ålder	År i Sverige	År inom yrket i Sverige	Utbildning i Sverige	Undervisningsämne	Skolform
E1	Spanien	30	7	6.5	SAS3 Ämneslärare	Moderna språk, resurslärare, fritidspersonal	7–9
E2	Tyskland	45	3	1.5	SAS3	Alla ämnen i åk 2 förutom svenska	1–3
A1	USA	43	15	15	SAS3	Engelska, SO, bild	1–9
A2	USA	37	8	8	SAS3	Engelska	4–6
S1	Syrien	42	10	8	SAS3	Engelska, resurslärare, modersmål arabiska	1–9
S2	Syrien	35	8	8	SAS3 Ämneslärare	Engelska, SVA, matte Modersmål arabiska	7–9
S3	Syrien	41	8	7	SAS3 Religion Modersmål	Engelska, religion Modersmål arabiska Hemkunskap	7–9

Lärarna undervisar i olika ämnen på olika stadier baserat på deras behörighet. Samtliga lärare är mellan 30 och 45 år gamla. Alla lärare har genomgått språkkursen SAS3, som är obligatorisk för att få legitimation som lärare i Sverige. Av de sju lärare som undersöktes är det tydligt att sex av dem undervisar i sitt modersmål på svenska skolor. De amerikanska lärarna undervisar i engelska som ett skolämne i årskurs 4–9, medan de tre syriska lärarna undervisar i modersmål som ett valfritt ämne som erbjuds efter skoltid. Den spanska läraren undervisar också i spanska som ett modernt språk på högstadiet.

4.3 Genomförande

En intervjuguide sammanställdes först med tanken att studiens frågeställningar skulle besvaras (se bilaga 1). Intervjuguiden delades upp i tre delar: inledande öppna frågor, mellanliggande frågor och avslutande frågor. Enligt Bryman (2012) är det viktigt att intervjufrågorna skiljer sig beroende på vilken fas intervjun befinner sig i. För att rekrytera respondenter till studien, kontaktades potentiella lärare antingen via telefon eller e-post. Innan intervjuerna genomfördes, skickades ett informationsbrev (se bilaga 2) till de utvalda lärarna via e-post. Respondenterna fick sedan välja tid och plats för intervjun som genomfördes på en bekväm och avskild plats på skolan.

För att säkerställa en bekväm miljö för respondenterna och möjliggöra bästa möjliga reflektion, utfördes intervjuerna i avskilda och lugna samtalsrum på flera olika skolor. Bryman (2012) påpekar att inspelning av intervjun är obligatorisk för att säkerställa att få noggrann analys när forskare använder respondentens svar flera gånger. Bryman (2012) konstaterar att inspelning av intervjuerna ger forskare flexibilitet under intervjun där intervjuare får följa upp intressanta teman. Alla sju intervjuer ägde rum i mars 2023 och varje intervju tog 40–50 minuter. Respondenterna fick också välja att svara på frågorna på engelska, arabiska eller svenska för att få djupare svar och bättre förståelse av deras tankar och åsikter om möjligheten finns. Fyra av respondenterna valde att svara på ett annat språk än svenska. Två lärare valde att använda engelska och två lärare valde att använda arabiska för att svara på intervjufrågor. Alla fyra lärare har valt att svara på sina modersmål. Efter genomförandet transkriberades intervjuerna för att tematiseras och analyseras.

4.4 Databearbetning

Intervjuerna ägde rum på flera språk därför översatte vi respondenternas svar till svenska med hjälp av ett översättningsprogram på datorn. Även intervjuerna som var på engelska översattes till svenska för att göra det lättare för läsaren att följa med i texten. Men citaten som valdes ut att presenteras i studien översatte vi själva och granskade flera gånger att de stämmer med respondenternas ursprungliga svar. Däremot var vi tvungna att justera citaten i tydlighetens syfte. Tabell 2 visar hur vi hanterat, och redovisar, citaten i resultatkapitlet.

Tabell 2: Justering av citat

Tecken	Användning	Orsak	Exempel från texten
[...]	något har utelämnats	för att koncentrera citatet på det väsentliga innehållet	gick de till ett annat ställe [...] De accepterar inte oss på grund av var vi kommer ifrån
()	1.Förklaring 2. Översättning	1. på grund av respondenternas ordval. 2. det ursprungliga uttrycket gav bättre effekt och förståelse av åsikten.	1.Du (läraren) ska ha respekt av eleverna 2. <i>authority with stick</i> (att missbruka auktoritet)
'tex'	Citat inom citat		Feedbacken jag fick från barnen var 'Du är strikt, men du är rättvis och du lyssnar'
Kursiv	Berättaren betonar orden i tal		Jag var inte <i>authority with stick</i> , men jag <i>var</i> auktoritet

Efter transkriberingen av intervjuerna genomfördes en noggrann genomgång av materialet för att identifiera och extrahera relevanta teman och kategorier. Enligt Bryman (2016) är en tematisering en process där liknande idéer och tankar grupperas under samma tema eller kategori. Det möjliggör också en djupare förståelse av data genom att identifiera likheter, skillnader och mönster i svaren som kan hjälpa forskarna att besvara forskningsfrågorna (Bryman, 2016). Därför är tematisering och kategorisering av data ett viktigt steg i den kvalitativa forskningsprocessen. Utifrån verksamhetsteorin har intervjuerna analyserats och tematiseras där olika kategorier som tillhör en specifik idé inom verksamhetsteorin sammanställs. Ett exempel kan vara kopplingen mellan respondenternas förklaringar om svårigheter att tolka styrdokumentet och Engeströms tankar kring regler inom verksamhetsteori. Under denna process identifierades liknande idéer och svar som delade samma grundläggande meningsinnehåll. Dessa likheter och mönster gav möjligheten att kategorisera svaren för resultaten i två huvudpunkter beroende på frågeställningar, vilket underlättade analysen av resultaten och kopplingen till teorin i resultatdiskussionen. Dessa huvudpunkter är: *professionella utmaningar och möjligheter* samt *kulturella utmaningar och möjligheter*. Under *professionella utmaningar och möjligheter* presenteras *språk, styrdokumentens påverkan, betygsättning, digital kompetens, diskriminering, ansträngning och prestation* och *kollegialt lärande*. Dessutom presenteras *auktoriteten, skapande av nya sociala relationer*, och *tankesätt* under *kulturella utmaningar och möjligheter*.

4.5 Forskningsetiska aspekter

Vetenskapsrådet (2017) förklarar de fyra allmänna huvudkraven i forskningen för individskydd. Det är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet, och nyttjandekravet. Informationskravet betyder att forskaren ska informera de som deltar i studien om vad de ska göra, studiens syfte och att deras deltagande är frivilligt. Samtyckeskravet innebär att deltagare i forskning godkänner sin medverkan. Konfidentialitetskravet betyder att uppgifter om deltagare är konfidentiella och ingen obehörig person ska ta del av dem. Nyttjandekravet föreställer att alla insamlade uppgifter ska bara användas för forsknings skull. Vi förklarar för deltagarna via ett informationsbrev (se bilaga 2) att de själva får bestämma om de vill delta i undersökningen och att de har rätt att avbryta och lämna intervjun när de vill. De får information om studiesyfte och att det insamlade materialet bara ska användas för forskningssyfte och analys. För att uppfylla dessa krav fick respondenterna veta om studiens syfte, att de ska vara anonyma i texten, att intervjuerna kommer spelas in med rätt att avbryta när som helst och att vi är två som kommer att bearbeta den transkriberade texten. Deltagarna i studien har informerats om att deras inspelade intervjuer endast kommer att användas för studiens syfte och att all insamlade data kommer att raderas efter studiens examination.

4.6 Reliabilitet och validitet

En hög reliabilitet innebär att resultaten är stabila och reproducerbara över tid och mellan olika forskare, medan en hög validitet innebär att resultaten är korrekta och mäter det som är avsikten med studien. Inom semistrukturerad kvalitativ forskning kan reliabilitet ökas genom att använda en opersonlig intervjuguide. Detta innebär att forskaren håller sig borta från intervjusituationen och inte inkluderar personliga åsikter eller försöker styra respondenten på något sätt. På detta sätt minskar risken för att forskaren påverkar respondenten och resultatens tillförlitlighet ökar (Bryman, 2016).

Att följa en strukturerad forskningsprocess som betyder att forskaren har en tydlig plan och följer en metodisk process för att genomföra studien ökar studiens validitet (Bryman, 2016). Detta innebär att forskaren identifierar relevanta deltagare, utformar en intervjuguide eller andra metoder för datainsamling, analyserar data på ett systematiskt sätt, och drar slutsatser baserade på dataanalysen. På detta sätt blir resultatet giltigt och relevant för forskningsfrågan och syftet med studien (Bryman, 2016). I denna studie genomfördes kriteriebaserat urval för att säkerställa att deltagarna hade relevanta erfarenheter och egenskaper för att besvara forskningsfrågorna.

Transkribering och tematisering av intervjuerna genomfördes för att öka reliabiliteten i studien. Vidare har validiteten i studien ökat genom att frågorna i intervjun var tydligt formulerade och att forskaren var noga med att följa samma intervjumetod för varje respondent.

5. Resultat

I detta kapitel redogörs för resultat som framkommit i intervjuer med lärare. Resultatet av studien presenteras i två delar. I den första delen presenteras lärares kulturella utmaningar och möjligheter, och i den andra delen redovisas professionella utmaningar och möjligheter enligt lärarna.

5.1 Professionella utmaningar och möjligheter

Respondenterna uttrycker att det finns olika aspekter av att vara professionell. Att vara professionell innebär enligt respondenterna att ständigt utvecklas för att hänga med i de drastiska förändringar som skolsystemet går igenom. En del lärare menar att vara professionell betyder också att kunna hantera konflikter mellan elever och även mellan kollegor i skolan. För två lärare handlar professionalitet om att ta hänsyn till varje individ i skolan. I detta avsnitt presenteras språk, styrdokumentens påverkan, betygsättning, digital kompetens, diskriminering, ansträngning och prestation och kollegialt lärande som de professionella utmaningarna och möjligheterna respondenterna möter.

5.1.1 Språk

Alla respondenterna i studien beskriver språket som den största utmaningen de möter. De delar med sig av olika situationer där språket har varit avgörande att behärska. Alla lärare var överens om att det inte alls är lätt att arbeta och undervisa på sitt andraspråk. A2 berättar om hennes första lektion i Sverige där hen inte kunde svenska alls. A2 uttrycker att det svenska språket underlättar undervisning i engelska eftersom hen kan förklara för alla elever med deras olika nivåer på deras språk också som hen tycker en fördel för elever i språkinläring.

Att försöka lära dem den första listan med engelska ord utan att ha någon svenska själv var inte idealiskt. Jag tror att det första året var jag bara i chock utan svenska.
(A2)

S1 beskriver alla typer av språkrelaterade konflikter exempelvis elever som skrattade åt lärarens felaktiga uttal eller situationer där läraren och eleven inte kunde förstå varandra. S1 påpekar att dessa situationer kan påverka ens självförtroende negativt och göra det svårare att bygga relationer med eleverna. Trots detta beskriver respondenterna också olika strategier för att hantera situationer, såsom väl förberedda lektioner och andra sätt att kommunicera med eleverna.

E1 understryker att kommunikation inte bara handlar om ord, vilket är viktigt att ta hänsyn till i dessa situationer. “Vi kan kommunicera med andra även om vi inte pratar samma språk. Vi kan rita, vi kan sjunga, vi kan hoppa, eller vi kan visa så man lär sig väldigt mycket om man bara lyssnar och vågar”, och detta ska man alltid ha i huvudet enligt E1. Alla respondenterna betonar vikten av att lära sig svenska. A2 anser att det är mycket viktigt att kunna språket inte bara för att få ett jobb, utan också för att kunna skapa relationer med svenska kollegor. A1 har samma åsikt:

För att lyckas som utländsk lärare i Sverige ska man ha språket. Man måste ha svenska. Trots att jag har engelska och det mesta av min undervisning är på engelska måste jag kunna förklara saker och ting och visa att jag också lärde mig. Så ska man försöka prata svenska med dem (eleverna). Jag försökte verkligen vara ödmjuk inför det faktum att vi båda lär oss och visade att jag vill lära mig.

S2 och S3 berättar om sin erfarenhet av att lära sig svenska på ett annorlunda sätt, där de själva tog ansvar för att lära sig språket hemma innan de anmälde sig till SFI. Anledningen till detta var att kön till SFI var lång och kunde ta upp till 8 månader. När S2 och S3 fick chansen att gå på SFI, var de redan väl förberedda för provet. A2, S2, och S3 beskriver även att det finns språkbarriären på arbetsplatsen i början av anställning. A2, S2, och S3 uppger att de var nervösa inför personalmöten eftersom språket påverkar lärarens förmåga att samarbeta med kollegor och delta i möten. Samma utmaning har förvandlats till en möjlighet att lära sig av olika undervisningsmetoder som passar de svenska elevers förutsättningar. S2 tycker att hen har utvecklat sina kommunikationsfärdigheter genom att lära sig ett nytt språk och anpassa sig till en annan kultur.

När jag kom hit i början, började jag prata engelska [...] och då lärde jag språket i 2 månader så jag tror jag ville anpassa mig i kulturen och samhället med språket som ett redskap för lärande och då öppnade det här alla dörrar för mig och jag hittade jobb jättesnabb. Så jag tror i början känner man sig att det finns kultur i krock men sen när man förstår hur samhället fungerar och gör vad individen ska göra, dina skyldigheter kring samhället, då blir det lättare att man fungerar. (S2)

A2 berättar om hennes äventyr att lära sig svenska och hen ger andra utländska lärare några tips om vad är den bästa sätt att förbereda sig inför ett nytt språk:

Det kräver mycket arbete och mycket tid, men det är också emotionellt utmattande för hjärnan att fokusera på ett annat språk. Det är som att skriva med den andra handen hela tiden, så jag skulle säga att du borde ha några hälsosamma hobbies eller ett starkt stödnätverk och var inte rädd att be om hjälp för att förbereda dig för striden, för det är verkligt.

E2 var anställd som grundskollärare trots att hennes kunskaper i svenska språket inte var fullständigt utvecklade. E2 påpekar att hen kontinuerligt lär sig av sina elever och att språket fungerar som en gemensam länk mellan dem.

5.1.2 Styrdokumentens påverkan

Att förstå, analysera och arbeta enligt kursplanen var en stor utmaning enligt respondenterna. Kursplanen ger en större frihet till läraren att välja material för sin undervisning, men samtidigt kan den vara otydlig när man tittar på den för första gången. Respondenterna uttrycker att de behövde mycket hjälp och stöd från andra lärare att förstå kursplanen. E2 uppger att hen går på utbildning om styrdokumentet för grundskolan, även om hen har läst lärarutbildning i Tyskland, men hen känner stor skillnad i reglerna mellan skolorna. E2 uppskattar utbildningen mycket eftersom den underlättar för henne att förstå reglerna, samtidigt som den ger henne möjligheter att skapa inläringsmiljöer för elever med olika förutsättningar.

Dessutom tycker S2 att läroplanen utgör en stor fördel för alla lärare som vill vara en del av skolans verksamhet. Hen förklarar att lärare i Syrien inte har några tydliga regler eller riktlinjer som behöver följas, utan att regeringen bestämmer vad som ska läras ut och det är allt. S2 uppskattar strukturen och styrdokumentet som finns i Skolverket och rekommenderar alla som vill jobba inom skolvärlden att läsa dem.

Det bästa som jag tycker om skillnaden mellan de två systemen är att lärare har frihet att använda vad som är bäst lämpligt till läroplanen och styrdokumentet och så vidare. Så att man utgår ifrån detta i första hand och man får välja materialet. I Syrien är man tvungen att följa materialet som är från regeringen eller från Skolverket och inget annat. (S2)

S3 har samma åsikt om hur lärare i Syrien är slav under läroboken och kan inte själva välja läromedel eller undervisningsmaterial. S3 funderar hur mycket hen har ändrat sig efter att hen börjat arbeta på en svensk skola. S3 berättar att i hennes ursprungsland är undervisningen riktad att vara likvärdig för alla elever; men hen påpekar att undervisningen i Syrien utformas på samma sätt överallt för alla elever och detta kan vara ett problem. För S3 ger kursplanen 7–9 för ämnena engelska, historia och hem- och konsumentkunskap frihet att välja vad som är bäst eller intressant för elevers utveckling.

Kursplanen är inte begränsad till vad som är här i Sverige. Det syftar till att utbilda eleverna om andra kulturer. Till exempel undervisar jag i hemkunskap, och mina elever har visat intresse av att lära sig laga arabisk maträtt eller internationell mat. (S3)

Det första A2 tänkte på efter sitt möte med styrdokumentet var hur lätt det var att läsa jämfört med i USA. Men senare insåg hen att för varje liten sak finns det en blankett i Skolverket som A2 förklarar det. Hen poängterade att det är viktigt att läsa och diskutera så mycket som möjligt under arbetslagsmöten.

I stort sett samtliga lärare uppger att anpassning av undervisningen till elevernas förutsättningar är en utmaning, men samtidigt är det en viktig fördel med positiv effekt på deras akademiska utveckling. S2, S3 och E2 är överens om att möta elevernas olika behov kan vara en tidskrävande process för lärare. Trots detta är det en viktig fördel som utvecklar elevernas förmågor och möter deras behov. E2 betonar hur anpassad undervisning också kan bidra till att skapa en mer inkluderande lärmiljö där alla elever känner sig sedda och respekterade.

Vi måste kunna förstå läget, förstår att vi är olika människor och att eleverna är olika också, de har olika uppfattningar, de har olika förväntningar och för oss måste vi förstå detta så förståelse spelar en stor roll. (S2)

Även om A2 instämmer i att anpassning är viktigt i undervisningen, anser hen att skolförvaltningen inte gör ett tillräckligt bra jobb med att utreda elevers behov och förmågor. A2 påpekar att det ofta finns en lång väntetid för att få hjälp från BUP, och att ekonomiska problem också kan vara en utmaning. A2 förklarar att när ett barn väl får den hjälp eller diagnos som behövs, kan det vara för sent eller så kan barnet behöva en annan typ av hjälp istället.

S3 som arbetar inom särskolan ser stora möjligheter för sina elever. Hen jämför elevernas prestationer i Sverige med de i Syrien och finner det förvirrande att hen nu har ändrat sitt sätt att tänka. Tidigare tänkte S3 att man i Syrien antingen klarar sig eller misslyckas, men nu ser hen att det finns alternativ i Sverige för alla elever att lyckas inom sina egna förutsättningar:

I Syrien kan man antingen klara av arbetet eller så är man ute ur skolan. Läroplanen är utformad för en typ av elever och alla ska följa med. Det skapar en stor andel analfabeter i samhället som man inte ser i länder som Sverige.

E2 uttrycker vikten av anpassning i undervisningen även om det kan vara mycket krävande för lärarna att planera, följa upp och hitta lämpligt och motiverande material för elever med särskilda behov.

5.1.3 Betygsättning

Även efter över tio års erfarenhet tvivlar A1 fortfarande på sin förmåga om betygsättning och frågar andra lärare om deras åsikter för att vara säker att de båda har samma uppfattning och att hen ger ett rättvist betyg. A2 tycker att det inte finns tillräckliga riktlinjer om betygsättning i

styrdokument. A2 anser att betygsättning inte är tydlig för alla lärare och även efter diskussioner kunde hen inte se någon tydlig förklaring av skillnaderna mellan betygen A och B till exempel. A2 tror verkligen att lärarna har ett subjektivt sätt att bedöma betygsättningen:

Jag tror att i den svenska undervisningskultur agerar lärarna ofta som en grindvakt och försöker hålla folk ute tills de har uppnått perfektion eller alla färdigheter och i Amerika är läraren mycket mer i en hjälpande roll, som att försöka få det att gå smidigare, försöka hitta sätt att göra det enklare, bekvämare och roligare.

S2 uppmanar till betydelsen av utbildning när det kommer till betygsättning och poängterar att god undervisning inte bara kräver expertis inom ett ämne, utan också att lärarna har kompetens för att bedöma och värdera elevernas prestationer. S2 poängterar hur hen använder styrdokumenten för att lyckas som lärare i svenska skola:

Jag skulle kunna tolka, analysera och resonera kring läroplanen, jag skulle kunna förstå hur man bedömer och lära mig olika bedömningsunderlag och lära mig om olika bedömningsinstrument. Sen hur man bedömer texter och skriftliga uppsatser till exempel är väldigt viktigt.

S3 uttrycker att hen har förändrats mycket som lärare efter sin flytt till Sverige, eftersom sin tidigare kompetens och utbildning inte fungerar i längden på grund av kontinuerligt uppdaterat lärande i Sverige. Under intervjun påpekar S3 att hen är lycklig över att ha fått lärarlegitimation utan att behöva ta kompletteringskurser, men att hen känner sig osäker och rädd för att bedöma fel när hen arbetar med betygsättning. För att känna sig kompetent som lärare läser S3 kurser om betygsättning.

5.1.4 Digital kompetens

Lärarna har olika syn på digitaliseringen i skolan. Två av de sju lärarna har investerat tid och energi på att förbättra sina digitala färdigheter. S2 och S3 menar att undervisningen i skolor kräver digital kompetens som underlättar elevernas utveckling och skolgång. Det underlättar och hjälper lärarna att genomföra uppgifter, planeringar, bedömningar och helt enkelt undervisningen. S3 anser att hen arbetade hårt för att förbättra sina digitala färdigheter lika mycket som hen arbetade med sitt språk. S3 försäkrade att denna kompetens skulle hjälpa i alla aspekter i livet. S2 förklarar de stora skillnader i användningen av digitala verktyg mellan sitt hemland, Syrien, och Sverige.

Medan A2, som ser ut lite skeptiskt på det, inte känner något konstigt eller nytt med den teknologi som finns i Sverige eftersom den liknar den hen hade i USA. A2 uttrycker också sin besvikelse över skolornas budgetfördelning. Enligt A2 är det som behövdes i vissa skolor inte

hundratals iPads eller stora smartboards, utan kvalificerade lärare och specialister som kunde lösa konflikter och utbilda elever.

5.1.5 Diskriminering

Respondenterna uttryckte att man kan känna sig annorlunda i olika sammanhang. Detta kan vara på grund av kulturella skillnader eller språkliga brist. Men S1 upplevelse berättar en hel annan historia. S1 har upplevt diskriminering i form av hinder för sin karriärutveckling, såsom att få en lägre lön på grund av fördomar. I skolan hen tidigare arbetade i nekades hen en lärartjänst trots att hen är legitimerad i ämnet, fick alltid minsta årliga löneförhöjning av alla sina kollegor och kände sig ofta som en utböling. Anledningarna enligt S1 kan vara klädkoden, etniciteten eller bakgrunden. S1 berättar att hen utvecklades mycket under tiden då hen studerade språket och senare på högskolan för att kunna få lärarlegitimation, medan hen arbetar som modersmållärare och resurslärare. Trots detta nekades hen lärartjänsten som var ledig för ansökan. S1 beskriver detta som dold rasism där ingen direkt säger att orsaken är att hen är en utländsk lärare men sannolikheten säger tvärtom. S1 säger:

Min chef sa till mig 'Så länge du arbetar här, tänk inte på en ny tjänst. Ditt kontrakt kommer aldrig att ändras och om du är intresserad av en annan tjänst kan du söka efter ett annat jobb'.

Enligt S3 är det en av skolans uppgifter i Sverige att främja förståelse för människors olikheter, och hen har känt sig respekterad av både elever och kollegor. S3 berättar att eleverna är nyfikna och ställer frågor om hennes kultur, religion och maträtter, och tycker att det är lätt att visa upp sin kultur eftersom Sverige är en mångkulturell nation. Samtidigt har hen deltagit i svenska traditioner och högtider som jul och påsk och visat respekt för dem. S3 betonar att en balans är nyckeln för integration. S3 berättar mer:

Under min första praktik blev eleverna mycket nyfikna och började fråga vem kvinnan med hijaben var som vandrade i korridorerna. Rektorn kom till mig och bad mig att förbereda en PowerPoint-presentation om mig själv, mina intressen och mitt land, så att jag kunde introducera mig för eleverna. Efter presentationen kände jag att eleverna var mer öppna och välkomnande i sina frågor. De blev också mycket berörda av bilderna jag visade från mitt land.

För S3 har upplevelsen av inkludering varit positiv från början. S3 betonar vikten av att förstå andra människor och deras olikheter, både i skolan och i samhället i stort. Hen poängterar att det finns många olika individer med olika bakgrunder och erfarenheter, och hen upplever respekt och acceptans från både elever och kollegor i sitt samhälle:

Man får inte ha fördomar i första hand så om man måste kunna inte ha eller inte utvärdera andra från första ögonblicket. Men jag ändrade mina åsikter kring kulturen och då underlättade jag hur ska jag integrera mig i kulturen.

E2 som har varit i Sverige i 3 år känner också att alla människor välkomnar hen i samhället och på jobbet. E3 uttrycker att detta är anledningen till att hen flyttade till Sverige, snälla människor.

5.1.6 Ansträngning och prestation

Sex av sju lärare berättar om all tid som de behövde lägga ned för att uppnå Skolverkets krav för att få lärarlegitimation. Detta inkluderar kvällskurser i svenska och/eller kompletterande lärarutbildningsprogram men det är enligt lärarna den lättaste delen av ansträngningen. De uttrycker även att extra tid krävdes för förberedelser och planering av lektioner. Lärarna betonar att de behöver tid för att förstå alla begrepp som ingår i deras ämnen, så att de kan förklara dem på bästa sätt. De nämner också att det är viktigt att få mer tid för att granska elevernas uppgifter, hänvisa till betygskriterier och ge tillräcklig feedback till eleverna för att kunna ge ett rättvist betyg enligt ett nytt styrdokument för dem. S2 prioriterar vad hen behöver göra för att lyckas som lärare i skolan men hen hinner inte att göra allt:

Jag skulle ju ha kunskaper med mig, jag skulle kunna lära mig allting om kärnämnen [...] Jag skulle kunna tolka, analysera och resonera kring läroplanen, jag skulle kunna förstå hur man bedömer och lära mig om olika bedömningsunderlag och lära mig om olika bedömningsinstrument.

S2, S3, A2 och E2 betonar den mängd energi de lägger ner på att skapa sina lektioner. S2, S3 och E2 uttrycker att de inte bara arbetar hårt för att förstå det svenska språket, utan de investerar också mycket energi i att förmedla ämneskunskapen på ett nytt och roligt sätt till eleverna. Enligt S3 är processen att förbereda dessa lektioner och att förklara på ett främmande språk en stressig process. A2, som tycker att hon har en högre kvalifikationsnivå än sina svenska kollegor, anser att hon måste arbeta mycket hårdare än dem för att uppnå samma resultat.

5.1.7 Kollegialt lärande

Att förstå de informella normerna och sociala strukturerna på skolan är i sig en utmaning enligt S2 som kommer från Syrien. Om en lärare är ny på en skola kan hen behöva tid att förstå hur saker och ting fungerar och vad som förväntas av hen förklarar S2. När det gäller att arbeta med andra kan det vara svårt att förstå de informella normerna och sociala strukturerna på skolan, speciellt i början. Däremot gav kollegialt lärande efter ett tag S2 en möjlighet att lära känna och samarbeta med sina kollegor på ett djupare sätt och att få nya idéer och perspektiv på hur man

undervisar och engagerar elever. Hen menar att genom ömsesidiga klassrumsobservationer kunde hen och sina kollegor dela idéer och strategier som bidrog till en förbättring i undervisningen.

Min första dag på en svensk skola var mycket konstig eftersom jag inte visste någonting om skolsystemet, regler och lagar eller hur man fungerar som en trivselledare på skolan. Jag kände att jag behövde någon som kunde guida mig, och det var tur att jag hade en kollega som hjälpte mig mycket genom att förklara allt och fungera som min guide under hela tiden. (S2)

A2 ger råd till utländska lärare att samarbeta med kollegor i skolan:

Jag tror att det är viktigt att vara en bra teamarbetare, att ge och ta emot hjälp och att hålla en öppen kommunikation med kollegor.

Att det främjar ett klimat av öppenhet och tillit mellan lärare där läraren känner att hen lätt kan vända sig till en kollega och bolla idéer med någon är en annan möjlighet som kollegialt lärande erbjuder enligt E1. "Jag hade mina kollegor! De hjälpte mig mycket att förstå eleverna och allt annat omkring. Jag lärde mig mycket av dem " förklarar E1.

E2, som har varit i Sverige i bara tre år och blivit anställd som grundskollärare, uppskattar varje möte med sina kollegor där de diskuterar utvecklingen av undervisningen och anpassningen till eleverna. E2 deltar också i utbildning för att läsa igenom styrdokument och regler i skolsystemet. Hen är mycket nöjd med hjälpen hen får från andra lärare när det gäller analys och planering av arbetsdagar.

S3 har funnit sig att vara tacksam för sina kollegors stöd i betygsättning. Hen känner sig trygg att fråga och diskutera betyg med dem och är övertygad om att deras samarbete resulterar i en mer objektiv bedömning av elevernas prestationer. Dessutom är hen glad över att lärarna rekommenderar kurser som kan hjälpa att öka sina kompetenser, vilket ytterligare förbättrar undervisningen och sin förståelse av skolsystemet i Sverige. Kollegialt lärande är välgörande både i formella och informella former där att ha någon att diskutera betyg och planering med är något som behövs enligt A1 som är inne på samma spår. A1 berättar också att mer formella former av kollegialt lärande såsom observation av undervisning eller gemensam planering är avgörande för att bygga en gemensam kunskapsbas och öka samarbetet.

5.2 Kulturella utmaningar och möjligheter

Kulturella skillnader varierar mycket mellan respondenternas bakgrund enligt deras ursprungsland. Det börjar med maten och måltiderna och fortsätter till en djupare nivå där en riktig påverkan på respondenternas liv eller undervisning står. I följande avsnitt presenteras de största kulturella utmaningarna och möjligheterna enligt studiens respondenter, som inkluderar synen på auktoritet, skapande av nya sociala relationer och tankesätt.

5.2.1 Auktoritet

En återkommande tanke när det gäller de olika kulturella skillnaderna är känslan av auktoritet. Med andra ord att det finns en annan sorts relation mellan lärare-elev och lärare-vårdnadshavare här i Sverige vilken anses vara både en utmaning och en möjlighet som ett nytt skolsystem erbjuder. Respondenterna berättar om att relationerna är mer formella i hemlandet när det gäller sättet elever och vårdnadshavare kommunicerar med läraren till exempel. A1 berättar hur hen tog med sig den auktoritet som hen utstrålade i USA till Sverige. Detta gav en positiv påverkan på sin undervisning där hen kan lätt fånga elevernas uppmärksamhet på grund av denna auktoritet. Hen menar att det blir svårt för dem att ignorera läraren instruktioner och syssla med något annat:

Feedbacken jag fick från barnen (eleverna) var 'Du är strikt, men du är rättvis och du lyssnar'. Jag trodde att den där amerikanen av mig fortfarande var där även om jag var väldigt nära barnen och vi kan prata. Och jag tror att barnen litade på mig. Jag var inte authority with stick (att missbruka auktoritet), men jag var auktoritet [...] Och jag tror att det kommer tillbaka från att ha auktoriteten i det amerikanska klassrummet [...] De kunde inte ignorera mig där jag var front and center (mycket lätt att se eller lägga märke till, eller få mest uppmärksamhet i en situation).

En mjukare relation anses vara positiv enligt A1 där läraren blir en person som elever kan lita på vilken ger läraren möjligheten att känna sina elever på ett annorlunda sätt och lättare bygger broar mellan sig själv och sina elever. Men det kan också ha en negativ inverkan på hur elever ser på läraren där elever kan tappa respekt mot honom/henne. A1 beskriver fördelar och nackdelar med mindre makt i relationen mellan elever-lärare, vårdnadshavare-lärare så här:

Men ibland kan jag se att det kan vara problematiskt, där vissa barn kan vara respektlösa mot lärare eftersom det inte finns någon typ av auktoritet. Eller så lyssnar de inte på vissa lärare på grund av det. Och jag tror också att det kan ha en negativ inverkan på hur föräldrar pratar med lärare. Och jag säger inte att lärare inte har problem med elever i USA eller med föräldrar. Men jag kände mig som när jag

ringer föräldrar i USA och pratar om vad som hände, blev jag inte ifrågasatt eller så var det inte som skolan som ifrågasattes. (A1)

E1 som kommer från Spanien ser på en mjuk relation mellan lärare och elever som ett hinder för utbildning. Hen beskriver också vikten av en respektfull relation mellan elever och lärare där E1 säger att:

Du (läraren) ska ha respekt av eleverna [...] Det finns många lärare här i Sverige som står framför en klass och spelar rollen av en kompis och tappar fokus på vad de ska lära ut och uppfylla.

E2 håller med E1 och A1 om att en auktoritär ledarstil bland lärare är att föredra. Hen delar med sig av sina erfarenheter från lärare-elev-relationer i Tyskland, där läraren har full kontroll över klassrummet och alla elever förväntas delta i samma aktivitet. Men nu vill hen gärna utforska hur det fungerar att inte vara så auktoritär som hen var tidigare. Däremot anser E2 att det inte är viktigt att tvinga eleverna att stanna kvar i klassrummet. Istället betonar hen vikten av att skapa en positiv inlärningsmiljö genom att ha en närmare relation med eleverna.

E2 påpekar att hierarki är synligt på skolor i Tyskland, även mellan medarbetare. Hen jämför rektorsrollen i Sverige och Tyskland och noterar skillnader mellan länderna. E2 menar att det finns en tydlig struktur och rangordning i skolsystemet i Tyskland, där högre tjänster innebär större makt och ansvar. En tysk rektor har vanligtvis mer auktoritet och befogenheter än en svensk rektor enligt E2s beskrivning. I Tyskland kan en rektor till exempel besluta om skolans budget och personalfrågor utan att behöva rådgöra med en skolledning eller medarbetare. Detta står i kontrast till Sverige där rektorn mer har en roll som samordnare och ledare, men där beslutsfattandet sker i samråd med andra medarbetare och skolledningen. Sättet att kommunicera med rektorn i Sverige är mer avslappnat eftersom man kan gå direkt till rektorn och prata om olika bekymmer.

Jag är 46 år gammal, man växer upp på ett sätt och jag måste lära mig ett annat sätt nu i Sverige. Ibland tänkte jag 'Åh, jag kan inte fråga henne (chefen) nu!'. I Tyskland måste man boka en tid för att träffa chefen men här kan man bara knacka på dörren och prata. (E2)

S3 har beskrivit en tydlig skillnad mellan lärarrollen i Sverige och Syrien när det gäller relationer med eleverna. I Syrien anses det vara en lärarroll att ha en styrande funktion, medan det i Sverige kan uppfattas som stötande för eleverna. Dessutom betonar S3 vikten av att skapa en närmare relation med eleverna för att öka sina prestationer. En viktig faktor för att bygga denna relation är att ha dialog med eleverna, och S3 uttrycker vikten av att stödja

undervisningsrelationer även om eleverna ger negativa kommentarer. Liksom S3 är också E2 medveten om hur svårt det kan vara att arbeta med elever med särskilda behov, men de båda håller med om att det är viktigt att glömma det som hänt under dagen och börja från nytt för att fortsätta undervisningen på ett positivt sätt.

5.2.2 Skapande av nya sociala relationer

A2 och S2 berättar om hur svårt det var för dem i början att skapa sociala relationer i vilka de känner sig inkluderade. Båda lärarna är överens om att det är lättare att skapa relationer i sina hemländer. A2 jämför sociala relationer på arbetsplatsen och i samhället mellan Sverige och USA och konstaterar att det är lugnare i Sverige med en mindre vänkrets. A2 erkänner att hen själv har begränsat sig till att ha engelskspråkiga relationer. Språket, enligt både A2 och S2, utgör ett hinder som kan leda till svårigheter att skapa sociala relationer. Dessa relationer, tillsammans med språket, spelar en stor roll för att hitta jobb, känna sig inkluderade och vara en aktiv medlem i samhället enligt A2 och S2.

E1 och A1 uttrycker att svårigheter med att skapa nya sociala relationer handlar i princip om hur det svenska samhället ser på relationer inom och utom jobbet. A1 anser att även om svenskar är mycket hjälpsamma och lätta att nå när det gäller jobbet, kan det vara svårt att skapa en nära relation med dem. "Människor kommer verkligen inte in på ditt liv utan att de tar ett steg tillbaka", vilket är positivt enligt A1 men det gör också att det blir svårt att hitta kontakter med andra. E1 är inne på samma spår och pratar om de kulturella skillnaderna där spanska folk är väldigt "sociala och har mycket fysisk kontakt och är öppna med känslor".

S1 beskriver sin upplevelse på ett helt annat sätt där känslan av *vi-de* är dominant i sin beskrivning. S1 beskriver känslan av isolering i vissa situationer på grund av sin bakgrund, även om hen behärskar det svenska språket. S1 beskriver situationer där hen kände sig utanför så här: "De försökte undvika mig i vissa situationer. När jag kom och stod med dem, gick de till ett annat ställe [...] De accepterar inte oss på grund av var vi kommer ifrån".

5.2.3 Tankesätt

Att flytta till Sverige har en positiv inverkan på ens tankesätt enligt samtliga respondenter. S2 beskriver olika situationer där det svenska skolsystemet har påverkat hen positivt. Denna påverkan kan sammanfattas i två punkter; att jobba på ett nytt sätt och fördomar. S2 beskriver

sin upplevelse av den svenska skolan som fascinerande. Grupparbete är ett exempel S2 ger som ett nytt sätt att arbeta med olika uppgifter i grupper som är annorlunda från sin tidigare undervisningserfarenhet. Att titta på människor som individer och inte bara som en del av en större grupp är en annan positiv inverkan på sitt tankesätt, talar hen. S2 beskriver att alla människor bär med sig sin egen unika samling av upplevelser och erfarenheter, vilket kan påverka deras syn på och reaktioner på olika situationer. S2 påpekar också att människor har rätt att välja vad de bär med sig genom att ta bort vissa åsikter och lägga till nya i sin "ryggsäck". Detta betyder enligt S2 att man kan lära av tidigare erfarenheter och växa som individ genom att aktivt välja vad man vill bära med sig framåt. "Alla människor har sin egen ryggsäck fullt med olika upplevelser och erfarenheter. Så är min också men som människa har jag också viljan att ta bort något från min ryggsäck och lägga något nytt", beskriver S2.

A1 talar om att ha utländsk bakgrund som lärare kan bidra positivt till skolans mångfald. Eftersom en utländsk lärare själv har upplevt olika förändringar och nya erfarenheter kan det vara lättare för honom/henne att förstå vad eleverna går igenom. Detta kan hjälpa läraren att anpassa situationen efter elevernas behov eller helt enkelt förklara för eleverna vad de kan förvänta sig av situationen.

A2 delar med sig av sina reflektioner kring svenska lärare som redan har en förutfattad uppfattning om andra. A2 anser att det inte är rättvist att bedöma nyanlända elever innan de har haft chansen att lära sig och utvecklas. Enligt A2 har skolan en skyldighet att anställa behöriga pedagoger som kan hantera konflikter med elever som har krigstrauma. Vidare anser A2 att samhället inte bör döma människor enbart baserat på deras hudfärg, bara för att det finns människor i samhället som gör så.

A2 berättar att i början av sin vistelse i Sverige, tänkte hen att det inte var så viktigt att lära sig svenska eftersom hen hade vänner som kunde prata engelska. Snart därefter ändrade A2 sin inställning och insåg vikten av att behärska språket. A2 förklarar att det är omöjligt att leva i ett samhälle utan att kunna kommunicera på det lokala språket. Efter tre år började A2 lära sig svenska och är nu mycket nöjd med beslutet att ta tag i språkinläringen.

6. Diskussion

I detta kapitel behandlas valet av metod och hur studiens resultat bidrar till att besvara syftet och frågeställningarna. Vidare diskuteras hur resultaten relaterar till tidigare forskning och teorin samt vår egen reflektion kring detta. Idéer för eventuella framtida undersökningar presenteras dessutom här under vidare forskning.

6.1 Metoddiskussion

Eftersom syftet med studien är att undersöka utländska lärares upplevelse på djupet föll semistrukturerade intervjuerna väl ut genom arbetet och gav ett rikt resultat. Lärarna fick berätta fritt om vad de upplevde som mest utmanande och vad som gav dem möjligheten att utveckla en ny läraridentitet inom ett nytt skolsystem. Men det begränsade antalet av respondenterna gör det svårt att studiens resultat kan generaliseras.

När det gäller urvalet var kriteriebaserat urval mest lämpligt för studien där vi ansåg att intervjua verksamma och legitimerade lärare ger pålitliga svar om lärarna är vana att arbeta enligt styrdokument och har erfarenhet av skolsystemet. Att ha minst två års erfarenhet, som ett av våra kriterier, är viktigt då lärare behöver tid på sig för att integreras in i ett skolsystem, oavsett om de kan språket eller erhållit lärarlegitimation från Skolverket (Bengtsson & Mickwitz, 2020). En av lärarna uppfyllde inte kravet av 2 års erfarenhet utan endast 1,5 år på grund av ett missförstånd. Men, vi bestämde oss att behålla respondentens svar eftersom de berikade studien och de saknade 6 månader påverkade inte studiens syfte.

Översättningsprocessen var inte lätt heller. Vi översatte texterna som används i studien själva och granskade dem några gånger så att budskapet och innebörden i källtexten överfördes korrekt till måltexten eftersom översättningen är en form av tolkning mellan olika språk. Vi gjorde, som sagt innan, några justeringar till texterna så att de mötte språkliga skillnader mellan källtexten och måltexten eller lämnade några fraser och uttryck för att bättre förklara budskapet. Men att intervjua lärarna på deras modersmål kan vara fördelaktigt för att få mer djupgående och autentiska svar. Vi tänkte också att det kan skapa en mer avslappnad och naturlig miljö, förbättra respondenternas förmåga att uttrycka sig och minska risken för missförstånd. Detta påverkade studiens resultat positivt eftersom vi hade rika material att bearbeta och analysera.

6.2 Resultatdiskussion

Samtliga lärare i undersökningen uppgav att de stod inför återkommande professionella utmaningar i sitt arbete. Trots detta var de också överens om att kollegialt lärande och stöd från andra lärare var avgörande för att kunna hantera dessa utmaningar och utvecklas i sitt yrkesutövande. De var också överens om att det krävdes mycket tid och ansträngning för att kunna möta de professionella utmaningarna på ett framgångsrikt sätt. När det gällde de kulturella utmaningarna och möjligheterna, var de lika betonade. Lärarna i undersökningen hade olika bakgrunder och erfarenheter som påverkade deras syn på kulturella utmaningar och möjligheter. Detta avsnitt är delat i två delar: *professionella utmaningar och möjligheter* och *kulturella utmaningar och möjligheter* för att ge en djupare diskussion och anknytning till tidigare forskning, litteratur och teori.

6.2.1 Professionella utmaningar och möjligheter

Samtliga lärare uttryckte att språket var den första och största utmaningen de mötte, vilket påverkade deras förmåga att undervisa och kommunicera med elever och andra lärare. Bengtsson och Mickwitz (2020) är inne på samma linje när de betonar att språkbarriären handlar om mycket mer än bara att ha kunskaper i svenska. Det handlar också om kommunikation, att skapa meningsfulla relationer och att känna sig bekväm i sin omgivning (Bengtsson & Mickwitz, 2020). Samtidigt understryker Engeström (1999) vikten av att förstå hur en person fungerar och att stötta dem i att utveckla en förståelse för skolans mål och verksamhet. Med andra ord, om målet är att ha framgångsrika lärare så spelar samhörighet och gemenskap en avgörande roll i deras utveckling. Bigestans (2015) betonar också att det är skolornas ansvar att ge ytterligare stöd till dessa lärare istället för att skylla på dem för sina språkbrister.

Förståelse av styrdokument och att arbeta med anpassning och betygsättning är en annan aspekt som respondenterna betonade som en utmaning. Dessa representerar *regler* i verksamhetsteorin som är viktiga för att en verksamhet ska fungera effektivt och uppnå sina mål. Styrdokument kan inkludera läroplaner, kursplaner, betygskriterier och andra riktlinjer som styr hur undervisning och bedömning ska genomföras. Det är viktigt att förstå hur dessa dokument påverkar verksamheten och hur de ska tolkas och implementeras på ett meningsfullt sätt. Enligt Cruickshank (2004) behöver lärare med utländska examina kompletterande kurser med

instruktioner och innehåll som bjuder på kompetensutveckling och fortbildning om de senaste ändringarna i läroplanen och undervisningsmetoderna.

Elbaz-Luwish (2004) betonar att lärare i sin studie uttryckte behovet av att lägga ned mycket ansträngning för att hitta sin nya läraridentitet och roll. Detta relaterar också till redskap inom Engeströms triangel, där lärarna i vår studie känner att de behöver tillräckligt med kunskap för att kunna bli den typ av lärare som de vill vara.

En del lärare i studien reflekterade över sin digitala kompetens där lärarna betraktar vikten av att använda digitala verktyg. Det är av vikt att lyfta lärarnas självmedvetenhet om sin kompetens i behov för att känna inkluderat i lärandets processer. Enligt Eriksson och Rännar (2020) behöver lärare ha en medvetenhet om olika digitala verktyg och deras användning i undervisningssammanhang. De behöver kunna utvärdera olika verktyg och deras lämplighet för eleverna och lärandemålen som kräver att lärare kontinuerligt utvecklar sin digitala kompetens och håller sig uppdaterade om nya teknologiska innovationer och trender inom pedagogiskt arbete (Eriksson & Rännar, 2020).

Kollegialt lärande och stöd från andra i verksamheten var en positiv framgångsfaktor som hjälpte lärarna att utvecklas inom sitt yrke och skapa en bättre förståelse för det svenska undervisningssättet. Kollegialt lärande kan diskuteras utifrån verksamhetsteori under gemenskap där interaktion mellan lärare skapar en kollektiv erfarenhet och det bidrar till deras utveckling. Med tiden har lärarna insett vikten av att aktivt delta i möten och utbyta åsikter, även om det var utmanande i början då vissa lärare på grund av språkbarriärer eller oklarheter kring förväntningarna hade svårt att uttrycka sig. Vikten av gemenskap är betonad av Engeström (1999) i sin teori och vidare av Bigestans studie (2015) som anser att gemenskap i en verksamhet påverkar subjekts utveckling och kompetens.

Diskriminering var inte återkommande utan bara en av lärarna som betonade detta på grund av en tuff upplevelse av sitt tidigare jobb. Vi tyckte ändå att det var viktigt att lyfta fram detta, eftersom det kan påverka många aspekter av upplevelsen av den svenska skolan och kan ha en stor inverkan på ens professionella utveckling. Schmidt (2010) påstår att diskriminering mot utländska lärare är en stor utmaning för integration och föreslår att staten bör jobba mot diskriminering på en stor nivå. Liknande resultat nämns av Economou och Hajers (2019) där de berättar om tendensen hos lokala lärargrupper att devalvera utländska lärares kvalifikationer och kompetens.

Sammanfattningsvis är det endast inom områdena digital kompetens och diskriminering som det finns en märkbar skillnad mellan lärare med västerländsk respektive österländsk bakgrund. Lärare med österländsk bakgrund betonade vikten av att öka sin digitala kompetens då de kände att det är något de saknar, vilket är förståeligt eftersom teknologi har integrerats i det västerländska skolsystemet sedan länge men inte i alla österländska länder. Endast en av lärarna med mellanöstern kulturell bakgrund nämnde diskriminering, men vi ansåg ändå att det var viktigt att ta upp det.

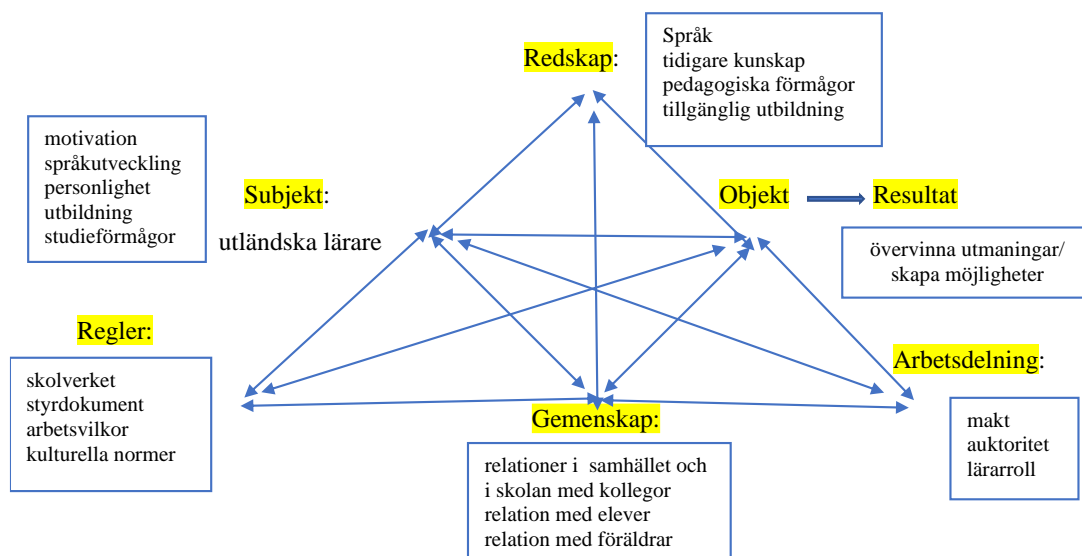
6.2.2 Kulturella utmaningar och möjligheter

Bengtsson och Mickwitz (2020) påtalar att det är avgörande för nyanlända lärare att skapa nya läraridentiteter som funkar i relation med skolans kultur i Sverige, detta handlar om förståelse av värdegrund och demokrati som skiljer sig från ursprungslandet. Här kopplar vi direkt till lärarnas upplevelse av auktoritet och hur de känner en stor skillnad mellan hemlandet och Sverige. Detta ligger i linje med tidigare forskning såsom Economou och Hajer (2019) som påstår att det kan vara svårt för utländska lärare att möta en annan roll när det gäller relationen mellan lärare och elever.

Att jobba som lärare i Sverige kräver att ha en ny läraridentitet där en mjukare relation behövs för att skapa en bra lärare-elev-relation. Enligt Engeströms (1999) modell ligger kulturella aspekter under regler som påverkar lärarnas att känna inkluderat i skolans samhälle. Det var en utmaning för lärarna att hitta en balans och förstå var gränsen ligger för att förtjäna elevernas respekt samtidigt som de också kan ha en nära relation till eleverna. Men på samma spår tyckte lärarna att en mindre formell relation till rektorn var positivt och effektivt. Detta stämmer väl med Engeströms tankar, (1999) som uttrycker att arbetsdelning och hur de olika aktörer inom verksamheten samarbetar med varandra har en stor inverkan på individer inom en verksamhet.

Majoriteten av lärarna påpekade vikten av att skapa sociala relationer som de saknar. De känner att relationer kräver språk och förståelse av den svenska kulturen. Brister i språk och kultur ledde till att de inte kunde bygga upp relationer med kollegor eller folk i samhället. Relationer mellan olika aktörer i en verksamhet har en avgörande roll i ens utveckling. Detta var Elbaz-Luwisch (2004) iakttagelse om att relationer i en ny kultur och ett nytt språkområde främjar utländska lärares potential att anpassa sig och skapa en ny identitet. Det kan ta tid att lära känna nya människor och förstå den svenska kulturen. Detta går i linje med Engeströms idéer (1999) som hävdar vikten av gemenskap att påverka individen i en verksamhet.

En intressant iakttagelse från studiens resultat är att lärarna har visat en förmåga att förändra sitt tankesätt, vilket har lett till en förbättring av undervisningen. Flera lärare lyfter vikten av att blanda sina gamla och nya identiteter för att känna sig som en inkluderad lärare i en ny kultur. Detta stämmer väl med tidigare forskning såsom Ennerberg och Economou (2020) samt Economou och Hager (2019) som betonar vikten av förnyelse av identitet för att skapa ökad förståelse i skolan. När lärare implementerar nya regler, anpassar sitt beteende och arbetsmetoder i skolan, visar de en vilja att förbättra undervisningen för eleverna. Engeström (1999) betonar i sin modell att subjektets inställning, inklusive deras motivation och personlighet, påverkar deras utveckling inom en verksamhet. Figur 2 illustrerar de kompetenser samt faktorer och utmaningar som kan ingå i ett verksamhetssystem när det gäller representationen av skolverksamheten.

Figur 2: Potential förklaring om lärares olika relationer i arbetet och samhället enligt verksamhetsteori.

När lärare använder redskapen representerats i figur2 kan lärare utveckla sin förmåga att förändra sig och anpassa sig till de utmaningar som uppstår i den nya kulturen. Då är det möjligt för lärare att skapa möjligheter och nå resultat.

Sammanfattningsvis handlar en ny läraridentitet här om att förändra lärarnas tankesätt och tillvägagångssätt. Det innebär inte att helt radera all den kunskap som lärarna redan besitter, utan snarare att justera och anpassa den till de förändrade behoven och kraven i dagens utbildningssystem. En viktig aspekt av en ny läraridentitet är att hitta en balans mellan att vara en auktoritär och kunnig lärare, samtidigt som man också kan vara en närvarande och stödjande person som eleverna kan vända sig till.

6.3 Slutsats och vidare forskning

Syftet som låg bakom detta examensarbete är att undersöka professionella och kulturella utmaningar och möjligheter som sju utländska lärare upplever. Vi fick en värdefull insikt om lärarnas erfarenheter i samband med att de erhöll sin lärarlegitimation, oberoende av ämnesområdet. De professionella utmaningar och möjligheter som olika lärare står inför är tydliga och kan förklaras av de faktorer som påverkar deras förutsättningar. Utmaningarna kan inkludera språkfärdigheter, tolkning av styrdokument, betygsättning och diskriminering. Emellertid kan möjligheterna innefatta kollegialt lärande och att ge mer ansträngning för utveckling av digital kompetens eller annan kompetens som behövs för att öka lärarens kunskap. Att skapa sociala relationer, auktoritet på arbetsplatser och tankesätt är både kulturella utmaningar och möjligheter.

En viktig observation som framkom från studien var hur olika förmågor hos människor skapar olika möjligheter. Det innebär att det som en viss person uppfattar som en svår utmaning kan vara en möjlighet för andra. Studien tydliggjorde hur språket spelar olika roller för olika personer. Vissa anser att det utgör ett hinder för att hitta jobb, medan andra har stora möjligheter och känner sig integrerade i samhället tack vare språket.

Denna studie lägger fokus på utländska lärares perspektiv men det skulle också vara intressant att undersöka hur kollegor och elever i verksamheten upplever sin relation till utländska lärare. Det vore värdefullt att undersöka de utmaningar som elever och medarbetare möter i skolor där utländska lärare arbetar. Det är viktigt att undersöka hur utländska lärare bidrar till skolans mångfald och vilka åtgärder skolan kan erbjuda för att underlätta integrationen av utländska lärare. Vidare forskning inom dessa områden skulle vara värdefull för att skapa nya möjligheter och strategier för att underlätta det för utländska lärare att integreras bättre i den svenska skolan.

7. Referenser

- Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur.
- Bengtsson, A. & Mickwitz L. (2020). The complexity of professional integration: An investigation of newly arrived teachers' initial process of establishing themselves as teachers in Sweden. *European Educational Research Journal*, 21(2), 214–229. <https://doi.org/10.1177/14749041211009421>
- Bigestans, A. (2015). *Utmaningar och möjligheter för utländska lärare som återinträder i yrkeslivet i svensk skola* [Licentiatuppsats, Stockholm universitet].
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford University Press.
- Bryman, A. (2012). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.
- Cruickshank, K. (2004). Towards diversity in teacher education: teacher preparation of immigrant teachers, *European Journal of Teacher Education*, 27:2, 125-138, DOI: <https://doi.org/10.1080/0261976042000223006>
- Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Natur och kultur.
- Dimenäs, J. (2020). *Vetenskap och beprövad erfarenhet: forskningsmetodik för förskollärare- och lärarprofessionen*. Liber.
- Economou, C. & Hajer, M. (2019). Integrating Syrian refugee teachers into Swedish educational labour market – reflections on a fast track design, *Education Inquiry*, 10(4), 385-403. <https://doi.org/10.1080/20004508.2019.1579625>
- Economou, C. (2021). A Fast Track course for newly arrived immigrant teachers in Sweden, *Teaching Education*, 32:2, 208-223, <https://doi.org/10.1080/10476210.2019.1696294>
- Elbaz-Luwisch, F. (2004). Immigrant teachers: stories of self and place, *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 17:3, 387-414, <https://doi.org/10.1080/0951839042000204634>
- Engeström, Y. (1999). *Verksamhetsteori och utvecklande arbetsforskning*
- Ennerberg, E. & Economou, C., (2020). Migrant teachers and the negotiation of a (new) teaching identity. *European Journal of Teacher Education*, 44(4), 587-600. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1788536>
- Eriksson, K. & Rännar E. (2020). *Digitala möjligheter i en lärmiljö för alla*. Liber
- Kihlström, S. (2007). Intervju som redskap. I J. Dimenäs (Red.), *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metod* (47–69). Liber.

- Lundgren, U., Säljö, R., Liberg, C. (2019). *Lärande skola bildning grundbok för lärare*. Natur & kultur.
- Nigar, N. (2022). *Desperate and despondent: the truth about the way we treat immigrant teachers*. Australian Association for Research in Education (AARE)
- Nilsson, S., & Viberg, A. (2016). *Etablering och sysselsättning för dem som genomgått kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning* (rapport nr. 12). Universitetskanslersämbetet.
- Schmidt, C., (2010). Systemic Discrimination as a Barrier for Immigrant Teachers, *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*, 4:4, 235-252, <https://doi.org/10.1080/15595692.2010.513246>
- Serder, M. & Jober A. (2021). *Vetenskapliga teorier för lärare*. Natur & kultur.
- SFS 2018:1197. *Lag om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2011326-om-behorighet-och_sfs-2011-326
- Stockholm University. (2017). Account for the year 2017. (Årsredovisning 2017. Dnr SU FV-1.1.8-3030-17)
- Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. (u.å.). Forskningsetiska principer – inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Bilaga 1

Intervjuguide

Inledande frågor:

1. Berätta gärna om din bakgrund som lärare- då och nu. Vad var det som lockade dig till läraryrket?
2. Hur länge har du varit i Sverige? Hur var det att komma till Sverige?
3. Hur definierar du kulturskillnaderna mellan Sverige och hemlandet?
4. Vilka är de största skillnaderna i skolsystemen tycker du?
5. Hur var din första arbetsdag på en svensk skola?

Centrala frågor:

1. Vad behöver du ha med dig för att lyckas som lärare i det svenska skolsystemet?
2. Vad innebär professionalitet för dig?
3. Hur var det att gå från en kultur till en ny?
4. Hur ser du på svenska skolans uppdrag? (Demokrati, fostran osv)

Avslutande frågor:

1. Kan du beskriva hur en lärares kulturella bakgrund kan påverka deras arbete?
2. Kan du ge ett tips till andra utländska lärare som tänker gå en liknande väg?
3. Har du något att tillägga?

Bilaga 2

Hej!

Vi studerar till grundlärare i ämnet engelska 7–9, och ska nu skriva vårt examensarbete. Temat för vårt examensarbete handlar om möjligheter och utmaningar som utländska lärare möter i svenska skolor. Tanken är då att intervjua verksamma och behöriga utländska lärare. Vi skulle vara tacksamma om du kunde tänka dig att vara med i studien, där en av oss kommer att intervjua dig i 45–60 minuter.

Allt inspelat material kommer att avidentifieras. Dessutom kommer materialet att förvaras på ett säkert sätt i våra mobiler så att inga obehöriga kan komma åt det. Materialet kommer bara att användas för forskning. Det inspelade materialet kommer att redigeras efter att arbetet är färdigt.

Deltagandet är frivilligt och du har rätt att avbryta ditt deltagande när som helst och utan att ange någon anledning.

Om du har frågor om studien, hör gärna av dig till oss.

Hälsningar

Cheyrine Abazeed & Reham Alkatmah

Kontaktuppgifter

cheyrine.abazeed@gmail.com

Reham.qatmah@gmail.com